

Організація діяльності регіональних центрів олімпійських досліджень і олімпійської освіти в Україні

Мирослава Загітова, Лідія Радченко

Національний університет фізичного виховання і спорту України, Київ, Україна

Organisation of the activities of regional centers of Olympic research and Olympic education in Ukraine

Myroslava Zagitova, Lidiya Radchenko

ABSTRACT. *Objective* – to develop and test the structural and functional model of the activities of the regional centers of Olympic studies and Olympic education in Ukraine.

Methods: theoretical analysis and generalization of scientific and methodical literature, documentary materials and information from the Internet; questionnaire; expert survey; structural and functional analysis; modeling; methods of mathematical statistics.

Results. The structural and functional model of the Center for Olympic Studies and Education, which has an integrated character and reflects the interaction of the divisions of the organization, has a well-established system of interaction of each individual link. The developed model of activity of regional centers of Olympic research and education of Ukraine consists of three blocks: the administrative unit plays a coordinating function in the work of this structure, which includes management and members of the center; the organizational unit is characterized by the realization of the forms of the implementation of Olympic education in the center's activities and includes commissions on research, namely: the preparation of athletes in the Olympic sport, the organization and implementation of Olympic education, the history of the development of sports movement in the region, the development of the Olympic movement in modern conditions (economic, political, legal aspects); Methodological block of structural-functional model of activity of regional centers of Olympic research and education of Ukraine reflects the main groups of methods for optimal functioning of this organization.

Conclusions. Researches allowed: to replenish the existing material on the organization of the activities of the centers of Olympic research and education in the world and in Ukraine. For the first time characteristic features of the regional centers of Olympic research and education; Problems of functioning of regional centers of Olympic research and education of Ukraine are revealed; identified effective ways to overcome the problems that occur in the activities of the centers of Olympic research and education in Ukraine; The structural and functional model of the regional center of Olympic research and education of Ukraine, consisting of: administrative, organizational and methodical blocks, was developed and tested.

Keywords: Olympic education, model, forms, methods, center Olympic research.

Організація діяльності регіональних центрів олімпійських досліджень і олімпійської освіти в Україні

Мирослава Загітова, Лідія Радченко

АНОТАЦІЯ. *Мета.* Розробити та апробувати структурно-функціональну модель діяльності регіональних центрів олімпійських досліджень і олімпійської освіти в Україні.

Методи. Теоретичний аналіз та узагальнення науково-методичної літератури, документальних матеріалів та інформації мережі Інтернет; анкетування; експертне опитування; структурно-функціональний аналіз; моделювання; методи математичної статистики.

Результати. Розроблено структурно-функціональну модель діяльності центру олімпійських досліджень та олімпійської освіти в Україні, яка має інтегральний характер та відображає взаємодію підрозділів організації, має чітко налагоджену систему взаємодії кожної окремої ланки. Модель складається з трьох блоків: адміністративний блок відіграє координуючу функцію в роботі цієї структури, що включає в себе керівництво і членів центру; організаційний блок характеризується реалізацією форм впровадження олімпійської освіти в діяльність центру та включає комісії з питань наукових досліджень, а саме: з підготовки спортсменів в олімпійському спорті, з організації і впровадження олімпійської освіти, з історії розвитку спортивного руху в регіоні, з розвитку олімпійського руху в сучасних умовах (економічні, політичні, правові аспекти); методичний блок відображає основні групи методів для оптимального функціонування даної організації.

Висновок. Дослідження дозволили доповнити існуючий матеріал щодо організації діяльності центрів олімпійських досліджень та олімпійської освіти в світі та в Україні. Вперше сформовано характерні особливості діяльності регіональних центрів олімпійських досліджень та олімпійської освіти; виявлено проблеми функціонування регіональних центрів олімпійських досліджень та олімпійської освіти України; визначено ефективні шляхи подолання проблем, що мають місце в діяльності центрів олімпійських досліджень та олімпійської освіти України; розроблено та апробовано структурно-функціональну модель діяльності регіонального центру олімпійських досліджень та олімпійської освіти України, що складається з адміністративного, організаційного та методичного блоків.

Ключові слова: олімпійська освіта, модель, форми, методи, центр, олімпійські дослідження.

Постановка проблеми. В умовах розвитку сучасного світового суспільства, для якого характерними є складні політичні відносини, знецінення культурних та моральних цінностей, розгортається боротьба за розвиток та дотримання гуманістичних ідей та принципів. Визначну роль у цьому процесі, на думку фахівців [4, 20, 21], може відіграти популяризація філософії олімпізму. З цієї метою у 2004 р. було укладено угоду про співпрацю між Міжнародним олімпійським комітетом та Організацією Об'єднаних Націй з питань освіти, науки і культури (ЮНЕСКО) щодо об'єднання зусиль та сприяння тісній взаємодії [17, 18].

Дослідження свідчать, що ефективність реалізації гуманістичних цінностей олімпізму тісно пов'язана з організацією науково-дослідної роботи у зазначеному напрямі. На міжнародному рівні організація науково-дослідної роботи з олімпійської тематики здійснюється завдяки співпраці Міжнародного олімпійського комітету (зокрема комісії МОК з культури та олімпійської спадщини, з олімпійської освіти, з етики та ін.), Міжнародної олімпійської академії, Олімпійського музею, центрів олімпійських досліджень та освіти, що функціонують у різних країнах світу [2, 16].

В Україні, завдяки ефективній співпраці Національного олімпійського комітету та Олімпійської академії України, добре розвинена та чітко налагоджена система олімпійської освіти. Її основою є регіональні відділення Олімпійської академії України, Міжнародний (у Києві) та регіональні (у Дніпрі, Львові, Харкові) центри олімпійських досліджень та олімпійської освіти, у роботі яких беруть участь провідні вітчизняні фахівці. Кожен із центрів представляє науково-освітній комплекс, головними завданнями якого є проведення наукових досліджень та реалізація освітніх програм вищої та післядипломної професійної освіти.

Аналіз спеціальної науково-методичної літератури показав, що на сьогодні детально досліджено історичні аспекти та висвітлено особливості реалізації олімпійської освіти в Україні [2, 3, 14], розкрито шляхи інтеграції олімпійської освіти в освітній процес шкільної та студентської молоді [5, 12, 19], розглянуто виховний потенціал олімпійського руху [9, 11, 13, 15]. Проте організація науково-дослідної роботи з олімпійської освіти, а також особливості функціонування центрів олімпійських досліджень та олімпійської освіти як в світі, так і в Україні залишаються актуальним питанням наукових досліджень.

Мета дослідження: розробити та апробувати структурно-функціональну модель діяльності регіональних центрів олімпійських досліджень та олімпійської освіти в Україні.

Методи дослідження: теоретичний аналіз та аналітичний огляд науково-методичної літератури, інформації мережі Інтернет та нормативно-правових документів; анкетування та експертне опитування; структурно-функціональний аналіз; моделювання; методи математичної статистики.

Результати дослідження. Узагальнення досвіду реалізації системи олімпійської освіти в Україні свідчить, що її основою є організація фундаментальних досліджень з теорії і практики олімпізму, його місця і ролі в системі освіти, історії олімпійського руху тощо, а також впровадження результатів досліджень у практику. Вітчизняна система організації науково-дослідної роботи з проблем олімпійської освіти отримала високу оцінку керівництва Міжнародного олімпійського комітету, Міжнародної олімпійської академії, Української академії наук та провідних фахівців світу. Основна роль в організації та проведенні науково-дослідної роботи зазначеної спрямованості належить центрам олімпійських досліджень та олімпійської освіти [6–8].

Дослідження дозволяють зазначити, що на сьогодні у світі існує значна кількість установ, що займаються вивченням питань олімпійського спорту, олімпійського руху, олімпійської освіти. При цьому Міжнародним олімпійським комітетом (станом на березень 2018 р.) визнано 43 центри олімпійських досліджень та освіти, що знаходяться у 24 країнах світу [10]. Завдяки регулярному обміну досвідом та чітко скоординованій роботі центрів відбувається аналіз актуальних проблем олімпійського руху та постійне збагачення інформації з олімпійського спорту, здійснюється допомога закладам освіти, що прагнуть проводити дослідження в цій галузі.

Одними з перших було створено центр олімпійських досліджень Автономного університету Барселони (1989 р.), Міжнародний центр олімпійських досліджень університету Західного Онтаріо в Канаді (1989 р.). Однак провідним є центр олімпійських досліджень при Олімпійському музеї в Лозанні, що діє з 1993 р.

Завдяки ґрунтовним науковим напрацюванням Український центр олімпійських досліджень та олімпійської освіти, що діяв на базі Національного університету фізичного виховання та спорту України з 1992 р., у 2013 р. отримав визнання МОК та статус Міжнародного центру олімпійських досліджень та олімпійської освіти [6, 17].

Дослідження свідчать, що 95 % загальної кількості центрів працюють на базі закладів вищої освіти. Узагальнення діяльності центрів дозволяє виділити такі основні складові їхньої роботи: визначення тематики, організація та проведення наукових досліджень; розробка та реалізація освітніх програм вищої та післядипломної професійної освіти.

Під патронатом Олімпійської академії України активно працюють Міжнародний центр олімпійських досліджень та олімпійської освіти і регіональні центри. Їхня історія розпочалась з рішення виконкому ОАУ від 11.10.2002 р. щодо доцільності створення центрів олімпійських досліджень та освіти на базі профільних закладів вищої освіти. Відповідно до зазначеного рішення у містах Дніпрі (08.11.2002 р.), Донецьку (14.11.2002 р.), Харкові (19.11.2002 р.) та Львові (20.11.2002 р.) було створено регіональні центри олімпійських досліджень, у роботі яких беруть участь провідні вітчизняні фахівці.

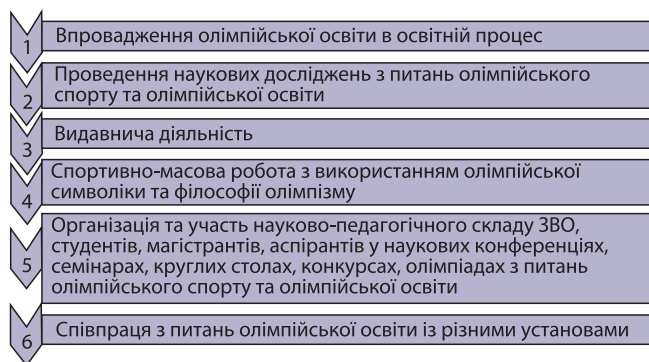

РИСУНОК 1 – Напрями реалізації олімпійської освіти в діяльності регіональних центрів олімпійських досліджень та олімпійської освіти в Україні

Слід зазначити, що ці центри (за винятком Донецького) є важливою складовою системи реалізації олімпійської освіти країни, тому фахівці (67 % респондентів) відзначають важливість їх створення не тільки на базі профільних, а й непрофільних закладів вищої освіти, особливо у закладах, де існують спеціалізовані кафедри. Подальшим кроком досліджень було вивчення напрямів реалізації олімпійської освіти в діяльності регіональних центрів.

Результати дослідження дозволили виділити напрями реалізації олімпійської освіти в діяльності регіональних центрів олімпійських досліджень та олімпійської освіти в Україні (рис. 1).

Ці напрями дозволили визначити форми впровадження олімпійської освіти, що існують у діяльності регіональних центрів олімпійських досліджень та олімпійської освіти в Україні. Результати експертного опитування ($W = 0,71$), показали, що найефективнішою формою впровадження олімпійської освіти є інтеграція питань, пов'язаних з олімпійським спортом, у навчальні дисципліни (56 балів). На другому місці (49 балів) – проведення науково-дослідної роботи за олімпійською тематикою, а на третьому (45 балів) – організація роботи олімпійських музеїв, галерей, кабінетів (рис. 2).

Аналіз організації науково-дослідної роботи, пов'язаної з олімпійською освітою, дозволив виділити пріоритетні напрями наукових досліджень. Найбільш актуальним, на думку фахівців, є проведення досліджень, пов'язаних з обґрунтуванням організації, та впровадження олімпійської освіти (45 балів). Важливими напрямками є історія розвитку спортивного руху в регіоні (30 балів) і підготовка спортсменів в олімпійському спорті (27 балів).

Подальшим кроком роботи був аналіз динаміки наукових досліджень з питань олімпійської освіти, починаючи з моменту створення центрів. Аналіз публікацій, представлених у спеціалізованих журналах країни, дозволяє відзначити позитивну динаміку. Так, з 2002 по 2018 р. кількість робіт з різних аспектів олімпійського руху в середньому збільшилася з 8 до 13 %.

Наступним етапом досліджень було визначення методів впровадження олімпійської освіти, що мають місце

в роботі регіональних центрів олімпійських досліджень та олімпійської освіти в Україні. Аналіз результатів експертного опитування дозволив встановити, що найефективнішим методом є практичний (рис. 3), який включає організацію заходів, присвячених олімпійській освіті. Серед практичних методів, згідно з результатами експертизи, найбільш ефективним є залучення молоді до заходів, пов'язаних з питаннями олімпійської освіти. Найбільш ефективні словесні методи, що мають місце в діяльності регіональних центрів олімпійських досліджень, показали, що перше місце за ефективністю отримали семінарські заняття.

За результатами оцінки ефективності серед наочних методів найбільш значущими є демонстрація відеоматеріалів, презентації, відеопроєкції.

Узагальнення досвіду функціонування міжнародних центрів олімпійських досліджень та олімпійської освіти, аналіз напрямів та форм впровадження олімпійської освіти, що мають місце в діяльності центрів олімпійських досліджень, дозволили визначити критерії ефективності діяльності регіональних центрів олімпійських досліджень та олімпійської освіти в Україні. Результати дослідження показали, що 89 % загальної кількості респондентів відзначили всі вісім запропонованих критеріїв ефективності діяльності центрів олімпійських досліджень як рівнозначні (рис. 4).

Наступним кроком досліджень було визначення проблем у діяльності центру олімпійських досліджень.

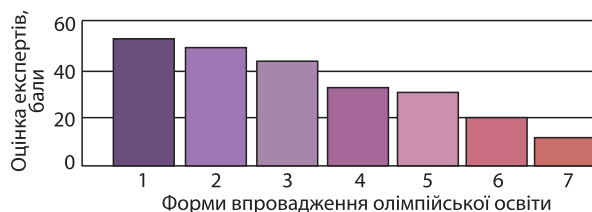

РИСУНОК 2 – Форми впровадження олімпійської освіти, що мають місце в діяльності центрів олімпійських досліджень та олімпійської освіти в Україні:

1 – інтеграція олімпійської освіти у навчальні дисципліни; 2 – науково-дослідна робота з олімпійською тематикою; 3 – олімпійські музеї, олімпійські галереї, кабінети олімпійської освіти; 4 – олімпійська освіта в процесі педагогічної практики та стажування; 5 – спортивно-масова робота з олімпійською тематикою; 6 – спецкурс «Олімпійська освіта»; 7 – індивідуальні завдання з олімпійської освіти

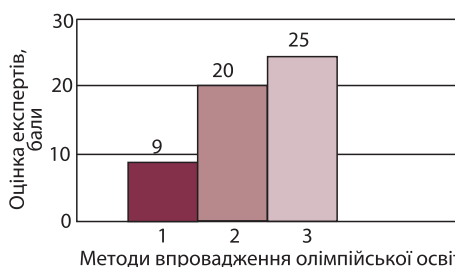

РИСУНОК 3 – Ефективність методів впровадження олімпійської освіти, що мають місце в роботі регіональних центрів олімпійських досліджень та олімпійської освіти в Україні ($W = 0,82$):

1 – словесний (лекції, семінар та ін.); 2 – наочний (презентації, відеоматеріали); 3 – практичний (заходи присвячені олімпійській освіті)

Кількість наукових статей, опублікованих фахівцями центру
Кількість кандидатських та докторських дисертацій з проблем олімпійської освіти, що було захищено фахівцями чи під керівництвом фахівців центру
Кількість магістерських та дипломних робіт з проблем олімпійської освіти, що захищена співробітниками або під керівництвом, на базі центру
Кількість актів впровадження наукових розробок різних аспектів олімпійської освіти, що були впроваджені в практику співробітниками центру
Кількість проведених наукових конференцій, круглих столів, симпозіумів тощо
Кількість навчальних посібників, довідників, монографій, підручників з проблем олімпійської освіти, що підготували фахівці центру
Рівень кваліфікації співробітників центру (кількість кандидатів, докторів наук, молодих фахівців, які працюють над підготовкою наукових робіт)

РИСУНОК 4 – Критерії ефективності діяльності регіональних центрів олімпійських досліджень та олімпійської освіти в Україні

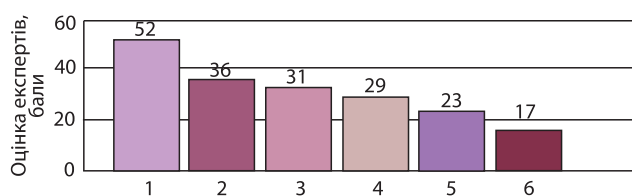

РИСУНОК 5 – Оцінка значущості проблем у діяльності регіональних центрів олімпійських досліджень та олімпійської освіти в Україні (W = 0,72):

1 – відсутність чіткої структури діяльності центрів; 2 – розмитість функціональних обов'язків; 3 – відсутність у співробітників мотивації вдосконалюватися професійно; 4 – недостатня кількість наукових публікацій; 5 – взаємодія між Міжнародним та регіональними центрами; 6 – матеріально-технічне забезпечення

Аналіз результатів експертного опитування (W = 0,72) показав, що основними проблемами у функціонуванні регіональних центрів олімпійських досліджень та олімпійської освіти є відсутність чіткої структури їх діяльності (52 бали), розмитість функціональних обов'язків членів центрів (36 балів), відсутність у співробітників мотивації вдосконалюватися професійно (31 бал), останнє місце належить проблемі матеріально-технічного забезпечення (рис. 5).

Аналіз результатів експертного опитування показав, що одним із найбільш ефективних шляхів подолання зазначених проблем є визначення структури центру, а саме – розробка та обґрунтування моделі його діяльності (49 балів), активізація наукової діяльності (39 балів), а також проведення наукових конференцій з питань олімпійського руху та олімпійської освіти, обмін досвідом між представниками центрів. Враховуючи, що одним із найефективніших шляхів активізації діяльності регіональних центрів олімпійських досліджень та олімпійської освіти є обґрунтування моделі функціонування центрів, наступним кроком нашої роботи була побудова структурно-функціональної моделі регіонального центру олімпійських досліджень та олімпійської освіти, яка має інтегральний характер, відображає взаємодію підрозділів організації, складається з чітко налагодженої системи взаємодії кожної окремої ланки.

Розроблена модель діяльності регіональних центрів олімпійських досліджень та олімпійської освіти в Україні складається з трьох блоків (рис. 6).

Адміністративний блок відіграє координуючу функцію в роботі цієї структури, що включає в себе членів центру та керівництво центру. Організаційний блок характеризується реалізацією форм впровадження олімпійської освіти в діяльності центру та включає комісії з питань наукових досліджень, а саме: підготовка спортсменів в олімпійському спорті, організація і впровадження олімпійської освіти, історія розвитку спортивного руху в регіоні, розвиток олімпійського руху в сучасних умовах. Методичний блок структурно-функціональної моделі діяльності регіональних центрів олімпійських досліджень та олімпійської освіти в Україні відображає основні групи методів для оптимального функціонування даної організації.

Запропоновану модель було впроваджено в діяльність Харківського центру олімпійських досліджень та освіти, також було надано рекомендації щодо особливості діяльності кожного із виділених структурних компонентів. Центр функціонував у тестовому режимі шість місяців.

Дослідження ефективності роботи центру шляхом проведення експертного опитування дозволяє зазначити, що 67 % експертів вважають – впровадження моделі позитивно вплинуло на діяльність Харківського центру. Зокрема: розроблено навчально-методичну документацію та включено в освітній процес Харківської державної академії фізичної культури (ХДАФК) навчальну дисципліну «Олімпійська освіта»; відновлено організацію пошукової роботи та підготовку інформаційно-довідкової літератури з історії становлення олімпійського руху в регіоні; розпочато підготовку серії магістерських робіт з проблем олімпійської освіти та інше.

Дискусія. Фахівці (Н. Філаретос, 2003; О. Томенко, 2013; М. Булатова, 2015) відзначають, що організація та проведення науково-дослідної роботи з проблем олімпійського спорту та олімпійської освіти є міцним під-

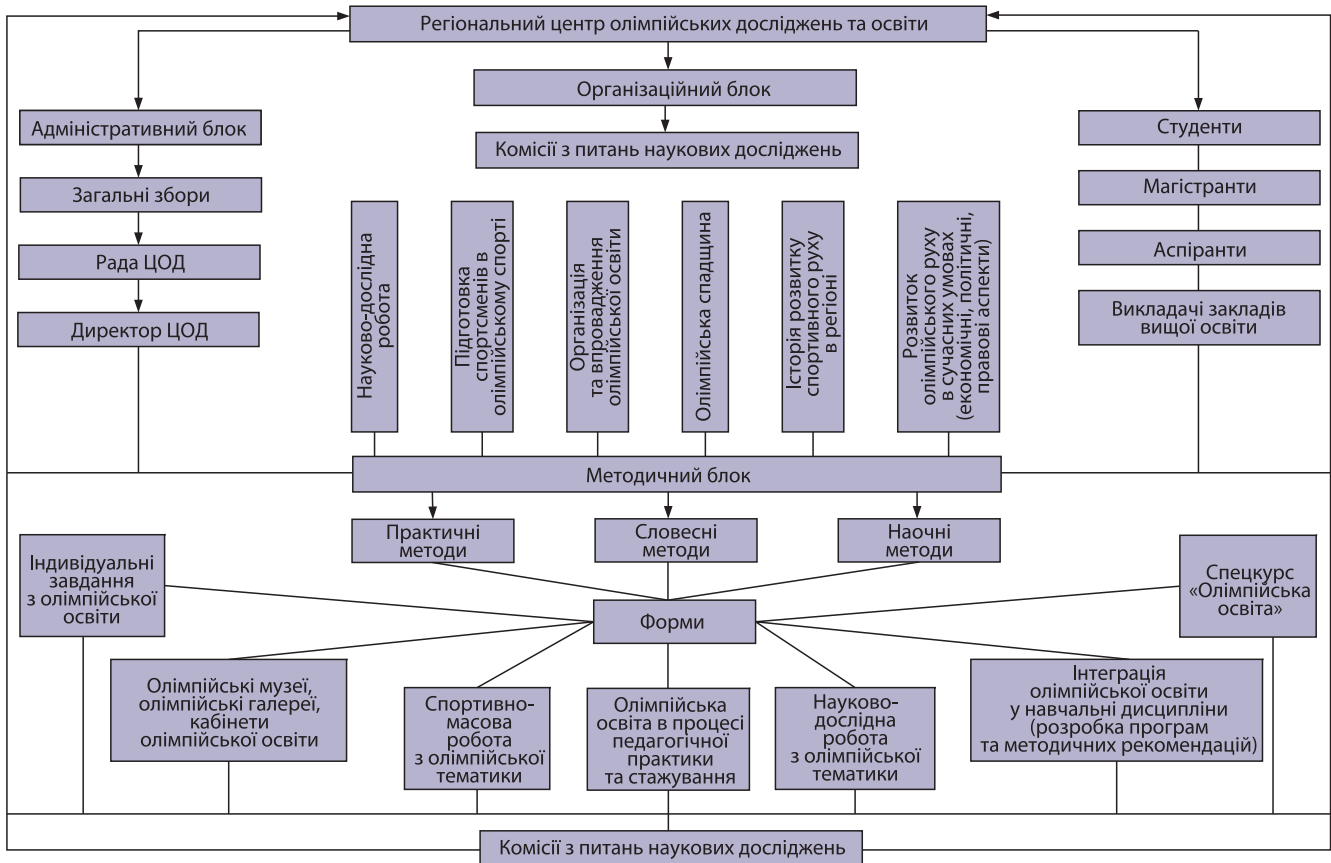

РИСУНОК 6 – Структурно-функціональна модель діяльності регіональних центрів олімпійських досліджень та олімпійської освіти в Україні

грунтам для розвитку олімпійського руху в сучасному суспільстві, для впровадження філософії олімпізму та олімпійських цінностей серед різних верств світової спільноти.

Дослідження дозволили доповнити інформацію щодо характерних особливостей діяльності центрів олімпійських досліджень як у світі (D. Binder, 2012; D. Chatziefstathiou, 2014), так і в Україні (Л. Радченко, 2016; Я. Щербашин, 2016): визначення тематики, організація та проведення наукових досліджень; розробка та реалізація освітніх програм вищої та післядипломної професійної освіти

Абсолютно новими є проблеми діяльності регіональних центрів олімпійських досліджень та олімпійської освіти в Україні; вдосконалення статутних положень діяльності центрів відповідно до умов сьогодення, активізація наукової діяльності, обґрунтування особливостей функціонування структурних одиниць центрів, а також активізація проведення на базі центрів наукових конференцій з питань олімпійського руху та олімпійської освіти, обмін досвідом між представниками центрів; розроблено та апробовано структурно-функціональну модель діяльності регіонального центру олімпійських досліджень та олімпійської освіти в Україні, що складається з адміністративного, організаційного та методичного блоків, які мають місце в діяльності центру олімпійських досліджень та освіти.

Висновки

1. На сьогодні існує значна кількість установ, що різною мірою приділяють увагу вивченню питань олімпійського спорту, олімпійського руху, олімпійської освіти. Міжнародним олімпійським комітетом офіційно визнано 43 центри олімпійських досліджень та освіти, які знаходяться у 24 країнах світу. 95 % загальної їх кількості розташовані на базі закладів вищої освіти. Діяльність центрів, окрім безпосереднього проведення досліджень, спрямована на висвітлення їхніх результатів серед різних верств світової спільноти.

2. Особливостями діяльності регіональних центрів олімпійських досліджень та олімпійської освіти, що функціонують в Україні, є гармонійне поєднання їхньої роботи з освітнім процесом закладів вищої освіти, на базі яких вони функціонують; проведення наукових досліджень та реалізація освітніх програм вищої та післядипломної професійної освіти; видавнича діяльність (наявність фахового журналу при кожному закладі вищої освіти); спортивно-масова робота; активна освітня взаємодія з молоддю за допомогою соціальних мереж; залучення молоді до волонтерського руху.

3. До основних проблем, що мають місце в функціонуванні регіональних центрів олімпійських досліджень та олімпійської освіти, віднесено: відсутність чіткої структури діяльності центрів, розмитість функціональних

обов'язків членів центрів олімпійських досліджень, відсутність у співробітників мотивації вдосконалюватися професійно, недостатню кількість наукових публікацій, що мають члени центрів, організацію взаємодії між Міжнародним та регіональними центрами та проблеми матеріально-технічного забезпечення.

4. На думку експертів, найбільш ефективними шляхами подолання проблем, що мають місце в діяльності центрів олімпійських досліджень та олімпійської освіти в Україні є вдосконалення статутних положень діяльності центрів відповідно до умов сьогодення, активізація наукової діяльності, обґрунтування особливостей функціонування структурних одиниць центрів, а також активізація проведення на базі центрів наукових конференцій з питань олімпійського руху та олімпійської освіти, обмін досвідом між представниками центрів.

5. Розроблена структурно-функціональна модель діяльності регіональних центрів олімпійських досліджень та олімпійської освіти в Україні складається з трьох блоків: адміністративний блок відіграє координуючу

функцію в роботі цієї структури, що включає в себе керівництво і членів центру; організаційний блок характеризується реалізацією форм впровадження олімпійської освіти в діяльність центру та включає комісії з питань наукових досліджень, а саме: підготовка спортсменів в олімпійському спорті, організація і впровадження олімпійської освіти, історія розвитку спортивного руху в регіоні, розвиток олімпійського руху в сучасних умовах (економічні, політичні, правові аспекти); методичний блок структурно-функціональної моделі діяльності регіональних центрів олімпійських досліджень та олімпійської освіти в Україні відображає основні групи методів для оптимального функціонування даної організації.

Перспективи подальших досліджень полягають у пошуку нових підходів щодо удосконалення організаційних засад діяльності регіональних центрів олімпійських досліджень та олімпійської освіти в Україні.

Конфлікт інтересів. Автори заявляють, що не існує ніякого конфлікту інтересів.

Література

- Булатова М, Георгиадис К. Международная олимпийская академия в системе образования и воспитания [International Olympic Academy in the system of education and upbringing]. *Наука в олімпійському спорті*. 2016;(3):4.
- Булатова М. Олімпійській академії України – 25 років: сторінки історії та сьогодення [Olympic Academy of Ukraine is 25: history pages and present day]. *Наука в олімпійському спорті*. 2016;(3):14-40.
- Вацеба О, Степанюк С, Качук В, Чемерис М. The attitude of secondary school students of Ukraine to the values of the Olympic sport. *Фізичне виховання, спорт і культура здоров'я у сучасному суспільстві*. 2017;3(39):169-72. [Англійська].
- Георгиадис К. Теоретические основы олимпийского образования [Theoretical bases of the Olympic education]. *Наука в олімпійському спорті*. 2007;(2):3-16.
- Єрмолова ВМ. *Олімпійська освіта: теорія і практика [Olympic education: theory and practice]*: навч. посіб. Київ; 2011. 335 с.
- Олімпійська Академія України [Olympic Academy of Ukraine]* [Інтернет]. Доступно на: <http://www.oau-ukr.com/>
- Платонов ВН, Булатова ММ, Бубка СН и др. *Олімпійський спорт [Olympic sport]*. Київ: Олімпійська література; 2009. Том 2; 696 с.
- Платонов ВН, Булатова ММ, Бубка СН и др. *Олімпійський спорт [Olympic sport]*. Київ: Олімпійська література; 2009. Том 1; 736 с.
- Радченко ЛО. Етапи реалізації олімпійської освіти в діяльності вищих профільних навчальних закладів [Stages of the Olympic education implementation in the activity of higher education institutions]. В зб.: *Науковий часопис Нац. пед. ун-ту ім. М. П. Драгоманова. Наук.-пед. проблеми фіз. культури*. Київ: Вид-во НПУ ім. М. П. Драгоманова; 2015. Вип. 6(76); с. 95-8.
- Сердюк МГ. Міжнародний досвід діяльності центрів олімпійських досліджень та освіти [International experience of the activity of the Olympic research and education centers]. *Спортивний вісник Придніпров'я*. 2016;(1):123-7.
- Томенко ОА. Генеза волонтерського руху Олімпійських ігор [Genesis of the Olympic Games voluntary movement]. *Слобожанський наук.-спорт. вісник*. 2017;2(58): 93-7.
- Щербашин ЯС. Олимпийское образование – инновационная педагогическая технология формирования гармонически развитой личности [Olympic education – innovation pedagogical technology for harmoniously developed personality formation]. В зб.: *Науковий часопис Нац. пед. ун-ту ім. М. П. Драгоманова. Наук.-пед. проблеми фіз. культури*. Київ: Вид-во НПУ ім. М. П. Драгоманова; 2015. Вип. 6(76); с. 143-5.
- Binder D. *Be a champion in life! A book of activities for young people based on the joy of participation and on the important messages of the Olympic idea. An international teachers' resource book for schools*. Athens: FOSE; 2000. 181 p.
- Bubka S. *Olympic sport in society: history of development and the current status*. Kyiv: Олімпійська літ.; 2013. 256 p.
- Coubertin P. *The Olympic Idea*. Lausanne: Karl-Diem-Institut, Editions Internationales, Olympis; 1966.
- Mueller N. Olympism and Olympic Education: paper presented at the 4th Joint International Session for Directors of NOAs. In: *Members and Staff of NOCs and IFs*; 1998 May 7-14; Athens. Athens: Ancient Olympia; 2018. 11 p.
- Official website of the Olympic Movement* [Internet]. Available from: <http://www.olympic.org/the-olympic-studies-centre>
- Olympic agenda 2020* [Internet]. Available from: <https://www.olympic.org/documents/olympic-agenda-2020>
- Olympic Charter. International Olympic Committee*. Switzerland, Lausanne: DidWeDo S.a.r.l; 2016. 109 p.
- Samaranch JA. *Preface. Olympic Message*. The Olympic Museum. 1993;37(Sept):2-3.
- Szymiczek O. Education and the Olympic Ideology. In: *Report of the 8th Summer Session of the IOA*. Athens; 1969. p. 19-26.

Corresponding author:

Radchenko Lidia – PhD in Physical Education and Sports, assistant professor, Department on History and Theory of Olympic Sport, National University of Ukraine on Physical Education and Sport; Ukraine, 03150, Kyiv, 1, Fizkultury Str.; <https://orsid.org/0000-0002-1004-3245>
4radchenko@gmail.com

Поступила 16.01.2019

Адрес для корреспонденции:

Людия Радченко – канд. наук по физ. воспитанию и спорту, доц., кафедра истории и теории олимпийского спорта, Национальный университет физического воспитания и спорта Украины; Украина, 03150, Киев, ул. Физкультуры, 1; <https://orcid.org/0000-0002-1004-3245>
4radchenko@gmail.com